

ήσυχος

ήσυχος, -η, -ο, επίθ. [<αρχ. ήσυχος], ήσυχος. **1.** που δε δημιουργεί προβλήματα, φασαρίες: «είναι ένας ήσυχος άνθρωπος και κοιτάζει το σπίτι του και τη δουλειά του». **2.** ως επιφών. **ήσυχα!** λέγεται συμβουλευτικά ή απειλητικά σε άτομο που ατακτεί, υπονοώντας πως ενδέχεται να ενεργήσουμε δυναμικά σε βάρος του, να το δείρουμε, αν εξακολουθήσει να ατακτεί: «αν κάνει πως αγριεύει, θα τον σπάσω στο ξύλο. -Ήσυχα!». Συνών. *όμορφος (1β) / φρόνιμος (2)*. Επίρρ. **ήσυχα**, μαλακά, φρόνιμα, με καλοσύνη, με κατανόηση: «τον έπιασα ήσυχα και θέλησα να τον συμβουλέψω». Πολλές φορές, επαναλαμβανόμενο: «καθίσαμε ήσυχα ήσυχα στο τραπέζι και προσπαθήσαμε να λύσουμε πολιτισμένα τις διαφορές μας».

- *άσε μας ήσυχο! ή άσε με ήσυχο!* μη με ενοχλείς, μη με πειράζεις: «άσε με ήσυχο, γιατί δεν έχω διάθεση για κουβέντα». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- *δε μένει ήσυχος στη θέση του*, βλ. λ. [θέση](#)·

- *δεν κάθεται ήσυχος στη θέση του*, βλ. λ. [θέση](#)·

- *έχω ήσυχη τη συνείδησή μου ή έχω τη συνείδησή μου ήσυχη*, βλ. λ. [συνείδηση](#)·

- *έχω ήσυχο το κεφάλι μου ή έχω το κεφάλι μου ήσυχο*, βλ. λ. [κεφάλι](#)·

- *κοιμάμαι ήσυχος*, δεν προβληματίζομαι, δεν ανησυχώ ή έχω ήσυχη τη συνείδησή μου: «δεν έχω πειράξει κανέναν, γι' αυτό κοιμάμαι ήσυχος || κοιμάμαι ήσυχος γιατί δε χρωστάω σε κανέναν». (Λαϊκό τραγούδι: *να βασισθείς σε μένανε, ήσυχος να κοιμάσαι, το σιγανό, αγόρι μου, ποτάμι να φοβάσαι*)·

- *κοιμήσου ήσυχος*, **α.** μην προβληματίζεσαι, μην ανησυχείς, θα φροντίσω εγώ: «θα ενδιαφερθείς, εντέλει, να βάλεις το γιο μου σε καμιά δουλειά; -Κοιμήσου ήσυχος». **β.** λέγεται και με εντελώς αρνητική έννοια: «μου υποσχέθηκε πως θα ξεκόψει απ' τις παλιοπαρέες του. -Κοιμήσου ήσυχος», δηλ. αποκλείεται να ξεκόψει·

- *μείνε ήσυχος*, **α.** μην προβληματίζεσαι, μην ανησυχείς: «θα μου δώσεις αύριο τα λεφτά που μου χρειάζονται; -Μείνε ήσυχος». **β.** λέγεται και με εντελώς αρνητική έννοια: «μου υποσχέθηκε πως θα μου δώσει τα λεφτά που μου χρειάζονται. -Μείνε ήσυχος», δηλ. αποκλείεται να στα δώσει·

- *μένω ήσυχος*, δεν προβληματίζομαι, δεν ανησυχώ: «μένω ήσυχος πως αύριο θα μου φέρεις τα λεφτά που μου χρειάζονται. -Ε, τι λέμε τόσο ώρα, παιδιά είμαστε;»·

- *στο ήσυχο*, με μαλακό, με καλοσυνάτο τρόπο: «τον πήρα στο ήσυχο και του εξήγησα τι έπρεπε να κάνει»·

- *το ήσυχο το νερό τρυπάει το βουνό*, βλ. λ. [νερό](#)·